

Protocol Leerlingenzorg

O.b.s. Commissaris Gaarlandt
Rembrandtstraat 2
7948 AW Nijeveen
Tel.: 0522 491618
E-mail: j.pekel@stichtingpromes.nl
Website: www.obscommissarisgaarlandt.nl

Leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.

Doel van dit protocol is de ouders te informeren over de werkwijze op onze school ten aanzien van de leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.

Inleiding

Leerlingenzorg is dé (extra) ondersteuning die we een leerling aanbieden in de vorm van aanvullende begeleiding en ondersteuning op diverse ontwikkelingsgebieden. De school probeert een optimale leeromgeving voor de leerling te creëren waarin de volledige ontwikkeling van een leerling wordt gewaarborgd. De leerlingenzorg richt zich op die kinderen waarbij deze ontwikkeling opvalt.

Wanneer heeft een leerling extra ondersteuning nodig?

Een leerling met een specifieke onderwijsbehoefte valt op in één of meerdere ontwikkelingsgebieden:

- sociaal-emotionele ontwikkeling
- gedragsproblemen
- werkhoudingproblemen
- cognitieve ontwikkeling
- motorische ontwikkeling
- spraaktaalontwikkeling

Uitvoering

Iedere leerling doorloopt een traject, waarin steeds zorgvuldig gekeken wordt welke hulp de leerling nodig heeft en welke mogelijkheden de school heeft om deze hulp te bieden.

In dit traject onderscheiden we drie niveaus:

1. het niveau van de groep, door de groepsleerkracht
2. het niveau van de school, in schoolverband
3. het niveau van het samenwerkingsverband en / of Stichting Promes, externe hulp

Belangrijk is te realiseren dat niet alle zorgleerlingen alle stappen van dit traject doorlopen.

1. Het niveau van de groep

De leerkracht signaleert belemmeringen of moeilijkheden in de ontwikkeling van de leerling door observaties, steekproefsgewijze controle van het dagelijkse werk, methodegebonden toetsen voor o.a. taal, rekenen en lezen en/ of gesprekken met de leerling en eventueel gesprekken met de ouders van de leerling.

De leerkracht gaat in eerste instantie zelf aan de slag. Door speciale leerhulp probeert hij/zij de belemmeringen of moeilijkheden weg te werken.

Als dit voldoende resultaat oplevert kan de leerling (met eventueel nog een periode extra hulp, RT) weer mee met de groep. Is het resultaat onvoldoende dan neemt de leerkracht contact op met de intern begeleider (IB-er) van de school.

Het is vanzelfsprekend dat de leerkracht dit alles doet in overleg met de ouders. Ook de leerling zelf wordt d.m.v. een kindgesprek meegenomen in dit traject. Daarnaast vindt er overdracht plaats tussen de duo-partners.

2. Het niveau van de school

Op schoolniveau controleert en coördineert de IB-er de totale leerlingenzorg. Deze begeleidt, ondersteunt en stimuleert leerkrachten in hun begeleiding van de leerlingen.

De leerkrachten kunnen een beroep doen op de IB-er, als de door hen geboden hulp aan een leerling niet voldoende resultaat heeft gehad. Er wordt dan gekeken naar de mogelijke vervolgstappen: nader onderzoek, handelingsplan of eigen leerlijn.

Ook bespreekt de IB-er na beide toetsperiodes van het citoleerlingvolgsysteem, CITO, (januari en juni) de resultaten met de leerkrachten. Lage IV-V en I+ scores zijn signalen voor extra hulp. Daarnaast wordt de ontwikkelingslijn van de leerling nauwgezet gevolgd, deze dient een stijgende lijn te vertonen. Eén keer per maand is er een leerlingenbespreking waar leerkrachten leerlingen kunnen inbrengen en staat het punt zorgleerlingen vast op de agenda van het bouwoverleg. Eén keer in de maand heeft de directeur overleg met de IB-er.

Gesprekken met ouders

Als er gesprekken met ouders van een zorgleerling plaatsvinden (zie stroomschema), gebeurt dat indien nodig met de leerkracht en de IB-er samen. Van het gesprek wordt een kort verslag gemaakt, met daarin de gemaakte afspraken. De ouders krijgen dit verslag ter goedkeuring voorgelegd. Daarnaast worden de ouders op de hoogte gesteld door de groepsleerkracht indien er een handelingsplan is geschreven.

Speciale leerhulp

Indien een leerling extra hulp nodig heeft zijn er diverse mogelijkheden. Momenten waarop de leerkracht de leerling speciale leerhulp kan bieden zijn de volgende:

- tijdens de reguliere lessen,
- tijdens het zelfstandig werken (de leerkracht kan aan de instructietafel verschillende leerlingen extra hulp geven),
- buiten de klas tijdens de RT-uren (door de RT-er en onderwijsassistent gegeven)
- er kan gebruikt worden gemaakt van stagiaires die onder begeleiding remedial teaching willen en kunnen geven,

De uitvoering

De doelmatigheid van de aan de individuele leerling geboden hulp wordt beoordeeld door gerichte signaleringstoetsen. Er wordt gekeken of de leerling de stof beheerst en aan de volgende fase kan beginnen. Ook tijdens de speciale leerhulp wordt gekeken of de leerling vorderingen maakt. Door de groepsgewijze toetsmomenten kan de leerkracht zien of de extra hulp effect heeft gehad.

Op welke wijze kan deze extra leerhulp nu worden ingevuld? Hieronder worden enkele mogelijkheden genoemd:

- pre-teaching; voorafgaand aan de lesstof/ instructie extra aanvullende uitleg (ondersteunende informatie),
- verlengde instructie,
- gedifferentieerde instructie,
- gefaseerd aanbieden van de lesstof (v.b. opdrachten 'in stukjes knippen'),
- hoeveelheid lesstof aanpassen (v.b. minimum programma pluspunt rekenen),
- herhaling van de lesstof,
- individuele leerlijn,
- externe hulp (v.b. logopedie, fysiotherapie, sociale vaardigheidstraining, etc.),

Twee keer per jaar worden de toetsen van het leerlingvolgsysteem CITO afgenomen. De groepen 1 en 2 werken volgens het programma Onderbouwd. Groep 2 neemt M2 Citotoetsen af. De resultaten worden, indien wenselijk met ouders besproken. Vanaf groep 3 worden de resultaten van de Cito-toetsen vermeld in het rapport.

De inzet, organisatie en evaluatie van de extra geboden hulp vindt plaats tijdens de groepsbespreking die minimaal drie keer per jaar wordt gehouden met de IB-er. Daarbij wordt de procedure met betrekking tot het signaleren (L.V.S.) en de geboden hulp besproken. Ook tijdens de leerlingenbesprekingen kan dit aan de orde komen. Daarnaast is er altijd de mogelijkheid om tussendoor met de IB-er te overleggen.

3. Het niveau van het samenwerkingsverband (PO2203) en / of Stichting Promes

Als de maatregelen van de school onvoldoende resultaat geven en de oorzaak niet duidelijk is, kan de school een beroep doen op deskundige hulp van specialisten binnen de Stichting Promes en / of het samenwerkingsverband. Er kan advies gevraagd worden aan de ambulante begeleider, die aan onze school verbonden is, d.m.v. een PAB (preventieve ambulante begeleiding). Deskundigen van Stichting Promes kunnen een onderzoek uitvoeren.

Als een leerling wordt aangemeld voor een PAB, dan vult de leerkracht de hulpvraag in en de ouders zetten een handtekening onder de aanvraag. Als er besloten wordt om een onderzoek aan te vragen, dan vullen zowel de leerkracht als de ouders een aanmeldingsformulier in. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door deskundigen (orthopedagoog) van Stichting Promes of door externe deskundigen b.v. Accare of GGZ.

Aanmelding Commissie van Arrangeren.

Als blijkt dat een PAB niet voldoende is, kan er besloten worden om een arrangement of verwijzing naar het s(b)o aan te vragen bij de Commissie van Arrangeren.

Aanmelding vindt plaats wanneer het volledige zorgtraject op school doorlopen is:

- de leerling krijgt begeleiding en ondersteuning in de groep,
- de leerling wordt aangemeld bij de IB-er; de betrokken leerkracht brengt de leerling ter sprake in een groepsbespreking en/ of leerlingenbespreking of tijdens consultatie IB,
- er volgt een handelingsplan, waarbij de extra hulp wordt omschreven en evaluatiemomenten worden vastgelegd,
  - onderzoek (v.b. observatie, intelligentieonderzoek, etc.),
  - continuering van de extra geboden leerhulp (eventueel aangepast, veranderd),
- na onderzoek door een deskundige van Stichting Promes (orthopedagoog) of externe deskundige volgt er een mondeling verslag aan de ouders en (na toestemming van de ouders) met leerkracht en intern begeleider,
- er zal een schriftelijke advisering door de deskundige volgen.
- de leerkracht en eventueel IB-er informeert collega's in een leerlingenbespreking.

Procedure aanmelding leerling bij Commissie van Arrangeren

Als een leerling wordt aangemeld bij de Commissie van Arrangeren volgen wij de volgende procedure:

- de leerling heeft reeds een PAB gehad en school en leerling zijn geobserveerd en begeleid door de Ambulant Begeleider,
- er zijn diverse voortgangsgesprekken gevoerd met ouders, leerkracht en intern begeleider er wordt gezamenlijk tot aanmelding besloten
- na invulling van het formulier door de leerkracht en ouders wordt het ter ondertekening aan de directie gegeven waarna de IB-er, na het maken van een kopie, voor verzending zorgt,

- er wordt een OPP (ontwikkelingsperspectief) voor de leerling opgesteld (IB-er en leerkracht) ouders tekenen voor het handelingsgerichte deel
- handelingsplannen en eventuele resultaten van onderzoeken en observaties worden meegestuurd
- alle gegevens worden via een beveiligd systeem (Grippa) verstuurd naar de CvA door de IB-er
- vervolgens komt de CvA met een advies tot een arrangement op de huidige basisschool of advies tot toelating op het s(b)o.
- bij een positief advies tot toelating op het s(b)o gaat het advies van de CvA vervolgens naar de Commissie van Toelating. Die geeft een toelaatbaarheidsverklaring af. Met deze verklaring kan de leerling naar het s(b)o.

Arrangement

De CvA geeft per leerling maximaal 40 uur op jaarbasis voor begeleiding van de leerkracht en, eventueel individuele, begeleiding van de leerling. Jaarlijks worden meerdere voortgangsgesprekken gevoerd met ouders, leerkracht, ambulante begeleider en intern begeleider. Er wordt gewerkt met een handelingsplan. Per half- of heel jaar wordt een evaluatie (IB-er-leerkracht-Ambulant Begeleider-ouders) aan de CvA gestuurd met daarin het verzoek om de begeleiding voort te zetten of te beëindigen.

Contacten met het speciaal onderwijs

Via het samenwerkingsverband zijn er contacten met het speciaal basisonderwijs. Na plaatsing van een leerling in het speciaal basisonderwijs volgt er een terugkoppeling naar school.

Als de Reestoeverschool, basisschool voor speciaal onderwijs, van mening is dat een leerling teruggeplaatst kan worden op het reguliere basisonderwijs vindt in eerste instantie contact met de IB-er en directie plaats.

De voorzieningen die voor de betreffende leerling getroffen moeten worden zijn afhankelijk van de leer- en / of gedragmogelijkheden van de leerling, van de groep waarin hij / zij geplaatst wordt en van de leerkracht waarbij het kind in de groep komt. Dit zal per individuele leerling bekeken moeten worden.

Plaatsing WijsZo

Soms is het lastig om helder te krijgen wat de oorzaak van minder goed functioneren op de basisschool is (ook al heeft de leerling al een arrangement). Het is dan mogelijk een leerling, tijdelijk, te plaatsen in de WijsZo klas, voorheen huiskamerklas, van het samenwerkingsverband. Leerlingen worden daar geobserveerd en er wordt door diverse deskundigen bekeken wat de specifieke onderwijsbehoefte van de leerling is. In eerste instantie gaat het om een termijn van drie maanden. De leerling blijft ingeschreven bij de huidige basisschool. Indien mogelijk wordt de leerling teruggeplaatst op de huidige basisschool of op een andere reguliere basisschool. Mocht terugplaatsing niet lukken dan wordt er alsnog een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aangevraagd voor het s(b)o.

WijsZo bestaat uit 2 onderdelen:

KANS

De KANSgroep is bedoeld voor kinderen die vastlopen op school. Hier liggen verschillende redenen aan ten grondslag. Sommige kinderen laten (ernstige) gedragsproblemen zien. Andere

kinderen komen moeilijk tot werken, terwijl ze wel slim genoeg zijn. Weer andere kinderen vinden het moeilijk om met klasgenoten om te gaan en zijn snel agressief. Zodra ze in de KANSgroep komen, start er ook een training. Deze training heet Alles Kidzzz en is oorspronkelijk bedoeld voor kinderen met dwars en opstandig gedrag. De onderdelen uit de training zijn echter geschikt voor verschillende soorten problemen. Kinderen leren tijdens deze training beter te kijken naar hun eigen gedrag en de gevolgen daarvan. Ook leren ze slimmere manieren aan om beter om te kunnen gaan met dingen die ze moeilijk vinden.

STER

Als de kinderen in de KANSgroep meer tijd nodig hebben, kunnen ze naar de STERGroep. In de STERGroep wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een goede werkhouding, doorzetten en het trainen van vaardigheden. Het gaat om de uitvoerende functies die kinderen nodig hebben om tot leren te komen. Tijdens deze periode wordt er gekeken wanneer de kinderen weer terug kunnen naar het reguliere onderwijs. In de meeste gevallen is er na een jaar redelijk goed zicht op de vorderingen en kan in het daarop volgende jaar aandacht geschonken worden aan het terugplaatsingstraject.

Schoolmaatschappelijk werk

Vanuit Stichting Welzijn Meppel/Westerveld is Aniek Veltmaat werkzaam op onze school als schoolmaatschappelijk werker.

Wat doet een school Maatschappelijk werker?

Een school Maatschappelijk werker biedt professionele hulp aan kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar en hun ouders bij

het omgaan met of het oplossen van verschillende problemen.

Het inschakelen van de schoolmaatschappelijk werker gebeurt altijd in overleg. Vaak zal het initiatief uitgaan van de interne begeleider of de leerkracht, maar ook ouders kunnen als ze dat nodig vinden rechtstreeks contact opnemen met de schoolmaatschappelijk werker.

Een reden om dat te doen is bijvoorbeeld:

- uw kind komt thuis en vertelt dat hij of zij steeds gepest wordt en daarom geen zin meer heeft om naar school te gaan
- uw kind is de laatste tijd erg stil en u komt er maar niet achter wat er aan de hand is
- uw kind is juist extra druk, wat op school en thuis moeilijkheden veroorzaakt
- als ouder vindt u het lastig om voet bij stuk te houden over afgesproken (gedrags)regels met uw kind of er is steeds ruzie over de grenzen die u stelt
- er zijn problemen in de thuissituatie en u merkt dat uw kind zich daardoor anders gedraagt

Vaak is een gesprek met de schoolmaatschappelijk werker voldoende om weer vooruit te kunnen.

In andere gevallen is een wat langere vorm van hulp of ondersteuning nodig. Dit wordt in gezamenlijk overleg afgesproken. De gesprekken kunnen op school of thuis plaatsvinden, maar kan ook op het centrale kantoor. De schoolmaatschappelijk werker verwijst door wanneer meer of andere hulp nodig is.

Zonder toestemming verstrekt het schoolmaatschappelijk werk geen informatie over u aan derden. Bovendien heeft u altijd het recht de eigen gegevens in te zien.

In de schoolvakanties en buiten schooltijden is er altijd iemand van het School Maatschappelijk Werk bereikbaar via het centrale kantoor:

Welzijn Meppel Westerveld 0852731444.
(maandag t/m vrijdag 8.30 -17.00 uur)

Logopedie en ergotherapie.

Vanuit de Kinderpraktijk Meppel kunnen leerlingen op onze school, indien vastgesteld is dat behandeling wenselijk is, begeleid worden. Uiteraard zijn de ouders vrij in het kiezen van de logopedist en / of ergotherapeut. De intake vindt plaats op de praktijk in Meppel of Ruinerwold.

NT2 leerlingen

Leerlingen die Nederlands als tweede taal hebben wordt het volgende aangeboden:

- Begeleiding binnen en buiten de klas om de woordenschat en de begrippen uit te breiden d.m.v. prentenboeken - ict middelen (woordenschat van de methode Taal Actief)
- Leerlingen in de onderbouw, tweede helft groep 2, en groep 3, wordt het programma BOUW aangeboden. Dit is een interactief voorbereidend leesprogramma, die leesachterstanden effectief terug dringt. Vier keer per week, 15 minuten met tutor, leren kinderen de letters en al woorden lezen. Ook de woordenschat wordt hiermee uitgebreid.

Programma's voor (meer)begaafde leerlingen

In het protocol Meer- en Hoogbegaafdheid wordt uitvoerig ingegaan op meer- en hoogbegaafdheid in het algemeen en de begeleiding en aanpak van (hoog)begaafde leerlingen specifiek. Daarnaast wordt in een stappenschema een plan van aanpak beschreven (zie stroomschema Meer-, en Hoogbegaafdheid).

Leerlingen die (hoog)begaafd zijn en daardoor vaak meer uitdaging nodig hebben, krijgen bij ons een extra of ander programma. Als de leerkracht vermoedt dat een leerling (hoog)begaafd is, meldt hij/zij dit bij de intern begeleider.

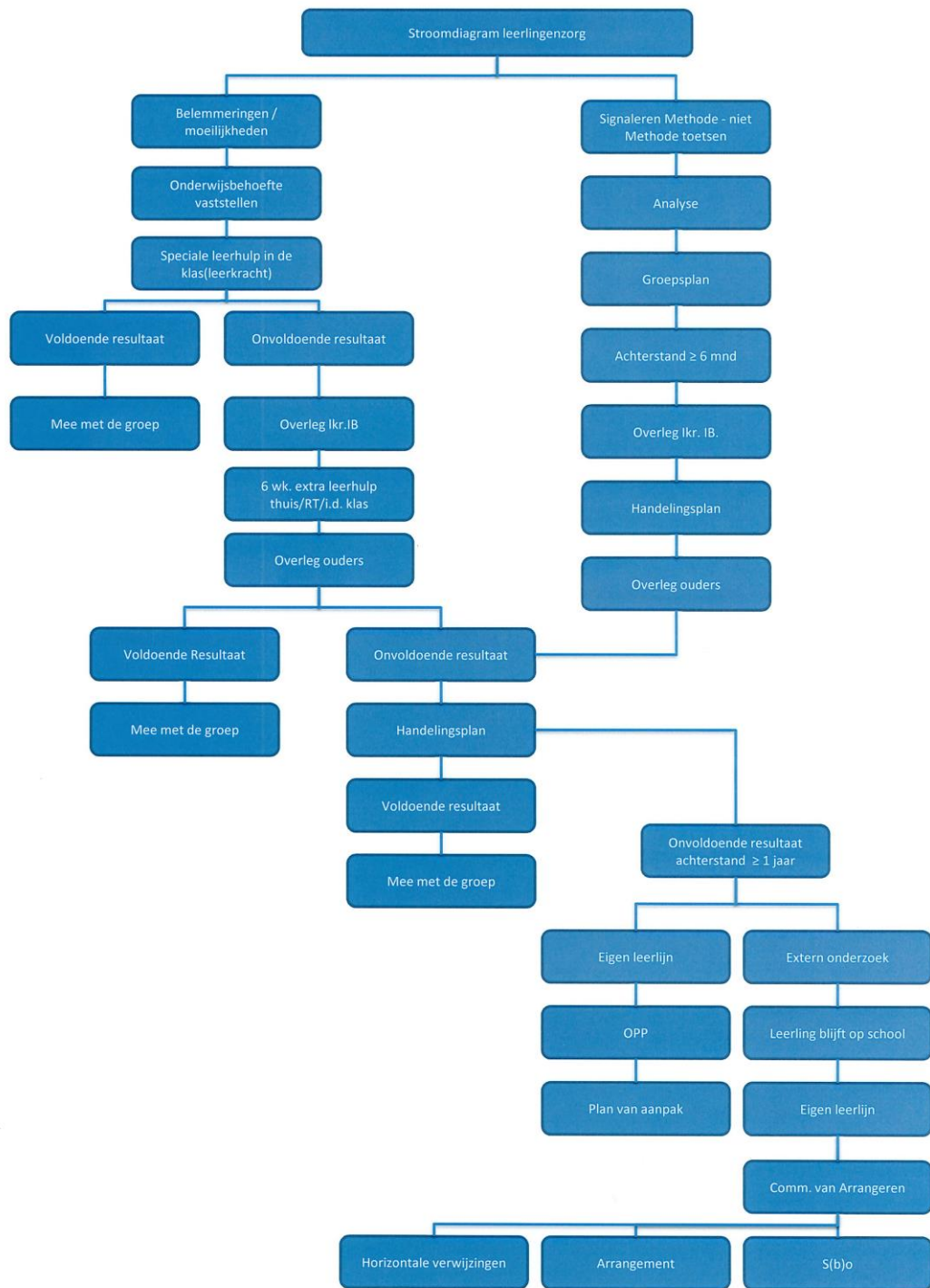
Waar mogelijk worden deze leerlingen zoveel mogelijk geclusterd binnen de groep, zodat ze zich niet verloren voelen. Bovendien kunnen ze elkaar helpen, hetgeen hun communicatieve en sociale vaardigheden traint.

In groep 1 / 2 krijgen de kinderen naast het bestaande programma moeilijkere opdrachten. (bijvoorbeeld uit de map Pienter 1-2), bovendien kan gestart worden met Beginnende Geletterdheid.

In groep 3 t/m 8 wordt per week gekeken wat deze kinderen van het bestaande programma wel of niet hoeven te doen en hoeveel ruimte er zo ontstaat voor verrijkend en verdiepend materiaal. De basisstof wordt dan compact aangeboden, waarbij het compacten volgens vastgestelde richtlijnen gebeurt.

Voor groep 4 t / m 7 is er een keer per week een plusgroep. Leerlingen van groep 8 gaan 1 keer per week naar Op Toernee, een lesprogramma voor meer- hoogbegaafden dat aangeboden wordt door de scholen van het voortgezet onderwijs.

Voor klachten met betrekking tot (de procedure van) de leerlingenzorg verwijzen wij naar onze klachtenregeling in de schoolgids.

Verklarende woordenlijst.

IB-er: Intern Begeleider	Een leerkracht speciaal opgeleid om andere leerkrachten te ondersteunen bij hun zorg voor de leerlingen.
Zorgteam:	IB-er(s) en een directielid; zij zijn verantwoordelijk voor het zorgbeleid op onze school.
Cito-leerlingvolgsysteem (lvs)	Landelijk genormeerde toetsen voor verschillende vakgebieden.
Cito-scores	I: 20% hoogst scorende leerlingen II: 20% boven het landelijk gemiddelde III: 20% landelijk gemiddelde IV: 20% onder het landelijk gemiddelde V: 20% laagst scorende leerlingen
Commissie van Arrangeren (CvA)	Een commissie met leden van het samenwerkingsverband die beoordeelt of een leerling in aanmerking komt voor een arrangement of een verwijzing naar het s(b)o
PAB:	Preventieve Ambulante begeleiding.
Arrangement	Toekenning van maximaal 40 uren op jaarbasis, waarin de leerkracht en leerling begeleid worden door een ambulante begeleider.
Commissie van Toewijzing (CvT)	Een commissie die beoordeelt of een leerling een toelaatbaarheidsverklaring krijgt, nadat de CvA een positief advies heeft gegeven.
Handelingsplan	Een plan voor extra zorg voor een leerling gedurende een periode van ongeveer 6-8 weken; er staat in wat er gebeurt, wie het doet en de doelen die we willen behalen. Een plan kan verlengd worden of er kan een nieuw plan geschreven worden.
OPP: Ontwikkelingsperspectief	Een plan waarin beschreven staat waar de school met de leerling naar toe wil; welk uitstroomprofiel men voor ogen heeft en hoe dit, al of niet, gehaald gaat worden.
Toetskalender:	Een overzicht van alle toetsen van het leerlingvolgsysteem; het vermeldt de periode waarop de verschillende toetsen afgenomen moeten worden.